

“Plåtis” trivs bra i det blå

Sidorna 6–7

Ledare:

Nyheter:

Information:

“Lika lön ska gälla!” **Sid 2** Byggen stoppades **Sid 3** Vi ses på mötet! **Sid 16**

Lika lön för lika arbete!

Hej kamrater!

Nu är det snart dags för julhelgen och det ska bli skönt med lite vila och välbehövlig avkoppling. Som alla vet så drar ju avtalsrörelsen igång på allvar efter årsskiftet och som vanligt kommer arbetsgivarsidan att säga att det inte finns något utrymme till förbättringar. Våra egna krav är ej satta ännu men de kommer att fastslås i slutet av januari 2020. Pension och sund konkurrens är nog några av frågorna som kommer att vara aktuella från Byggnads sida.

Vi ser dagligen hur våra medlemmar blir utsatta av den osunda konkurrensen från oseriösa arbetsgivare som utnyttjar människor från andra länder. De låter dem bo i utdömda fastigheter, källare och på arbetsplatser. Många av de som är här arbetar 10–11 timmar per dag och även helger, dessutom betalas de med mellan 30 och 100 kronor per timme. Under den senaste tiden har vi läst och hört om hur Byggnads och olika myndigheter gjort tillslag mot olika arbetsplatser i landet, det kan inte vara meningen att Byggnads medlemmar samt skattebetalarna ska ta notan för detta. Har vi någonsin sett arbetsgivarorganisationerna göra någonting för att förhindra detta? Ska de seriösa företagen överleva så måste det till att alla konkurrerar på lika villkor samt att parterna gemensamt tar sitt ansvar, det är inte upp till Byggnads enbart utan här måste parterna hjälpas åt.

Samtliga som är här i Sverige och hjälps åt att bygga vårt land ska vara här på lika villkor, lika lön för lika arbete.

Daglönare får inte bli något som kommer tillbaka, det hör till det förflutna.

Till slut vill jag nämna att Byggnads har släppt en rapport där både killar och tjejer vittnar om en machokultur på yrkesprogrammen inom bygg. Byggnads har sedan 2015 arbetat med att få bort machokulturen från våra arbetsplatser och då är det tråkigt att läsa rapporten och se att så många ungdomar anser att den finns kvar i våra yrkesskolor. Synen på om det finns en machokultur på

yrkesprogrammen skiljer det sig stort mellan lärarna och de unga. 55 procent av lärarna anser att det inte finns en sådan kultur. Endast 25 procent av de unga har samma uppfattning. 30 procent av de unga svarar att de inte upplever att lärare eller andra vuxna på skolan agerar eller agerar tillräckligt när någon elev

känner sig kränkt. Byggnads och arbetsgivarna tillsammans med skolan har ett stort ansvar för att ifrågasätta machokulturen och diskutera värderingar. Skolan ska vara en plats där både unga tjejer och killar kan få vara sig själva och inte känna sig utsatta.

Detta är vårt sista nummer för i år så jag passar på att önska er alla en riktigt god jul & gott nytt år!

Kenneth Svärd

ordförande Byggnads Örebro-Värmland

SD ensamt om att vilja avskaffa skyddsombud

Sverigedemokraterna vill avskaffa de regionala skyddsombuden och ersätta dem med oberoende arbetsmiljörådgivare från Arbetsmiljöverket. Partiet får inte stöd från M eller KD.

Avskaffa de regionala skyddsombuden och ersätt dem med oberoende arbetsmiljörådgivare. Ta samtidigt bort facketets företrädare till att utse lokala skyddsombud.

Sverigedemokraternas nya riksdagsmotion om skyddsombudens framtid har vållat stor upprördhet hos fackliga företrädare under veckan.

Förslagen motiveras bland annat av fackförbundens ”nära band till Socialdemokraterna”.

SD menar att detta har ”politiserat fackföreningsrörelsen till en sådan nivå att fackförbunden inte längre fokuserar på att försvara och framföra medlemmarnas intressen.”

”Fackförbundens tidigare legitimitet i form av höga medlemstal kvarstår inte längre och kan därför inte framföras som skäl till att fackförbunden ska kunna kvarhålla makten över det avgörande arbetsmiljöarbetet”, skriver partiet också i motionen.

Tidningen Arbetet

Medlemstidning för Byggnads Region Örebro-Värmland

Ansvarig utgivare:

Kenneth Svärd

Redaktionskommitté:

Kenneth Svärd och Thomas Andersson.

Produktion: Magnus Östin, Västerås (text), Krügers, Västerås (foto och projektledning), EC Media AB, Örebro

(formgivningen och redigering).

Tryck: Ätta.45 Tryckeri, Västerås

Adress till hemsidan:

orebro-varmland@byggnads.se

Telefon: 010-601 10 11 (vxl)

Postgiro: 204729-8

Vad tycker du ...

... att vi ska skriva om i tidningen? Kom med tips och idéer till tidningens projektledare Peter Krüger: peter.kruger@telia.com

Byggen stoppade under fackets kontrollvecka

Byggnads koncentrerade sina krafter runtom i landet på att kontrollera byggnadsställningar på årets arbetsmiljövecka. I Örebro hittades ställningar med så allvarliga brister att byggen stoppades.

Vecka 43 i oktober är sedan flera år Byggnads särskilda arbetsmiljövecka med ett utvalt fokus. I år var det byggnadsställningar och företagshälsovården som sattes under lupp.

Inspektionerna visade sig ge utdelning. Bland annat upptäcktes ett villabygge i Örebro där ställningen hade brister som skulle ha krävt att Byggnads gripit in – om inte Arbetsmiljöverket redan hade varit där.

– Det visade sig att Arbetsmiljöverket hade varit där dagen före, säger Niklas Nordlund, arbetsmiljöansvarig på Byggnads Örebro Värmland.

Det handlade om ett så kallat nyckelfärdigt hus som en privatperson köpt. Hustillverkaren hade anlitat en mindre firma för att bygga villan. Vid

Niklas Nordlund inspekterade byggnadsställningar och fann både sådana som var bättre och andra som var så dåliga att han stoppade arbetet. Foto: Privat

monteringen av byggnadsställningen hade det slarvats.

– Fallskyddet på gaveln satt med bara en infästning högt upp, vilket gör att ställningen kan vika sig.

Ställningen saknade också trapporn, trots att det var en tvåvåningsvilla. Istället användes en stege. Dagen därpå ingrep Niklas Nordlund mot ett radhusbygge där ställningen helt saknade gavelnskydd.

Niklas Nordlund.

– Jag stoppade produktionen och meddelade Arbetsmiljöverket.

De regionala skyddsombuden i regionen koncentrerade sina insatser till det andra utvalda temat för veckan: företagshälsovården egentligen är. Vad som erbjuds en anställd kan variera kraftigt.

– Det finns de som bara får ett telefonsamtal om året för 350 kronor, säger Niklas Nordlund. Magnus Östin

Oliver Persson, 25 år, snickare från Hagfors, som deltagit i Unga byggares konferens på Rönneberga konferensanläggning på Lidingö.

Varför var du där?

– Jag är ordförande i den regionala ungdomskommittén, och det ger mig en plats i centrala ungdomskommittén.

Hur många deltog?

– Vi var nog runt 70 personer.

Vad fick ni göra?

– Centrala ungdomskommittén höll i konferensen, så tisdag till torsdag planerade vi och förberedde aktiviteter och arrangemang. Sedan pågick själva konferensen torsdag till söndag.

– Vi hade olika föreläsningar, bland annat av 6F/Seko, som föreläste om en löneutredning de tagit fram. Katalys (oberoende fackligt idéinstitut) var också där och pratade om vilken politik de tycker att vi borde ha.

Vad lärde du dig?

– Jag blev imponerad av hur man arbetar i andra regioner för att nå ut med information om fackets betydelse. Jesper Hansen, som är ungdomskommittéordförande i Stockholm-Gotland, har arbetat metodiskt för att rekrytera ungdomar. Han har besökt skolor och gjort ett superbt jobb, och det syns i medlemsstatistiken. Jag ska själv ut mer och träffa ungdomar och prata om varför det är bra att vara med i facket.

Några andra idéer du fick med dig hem?

– ”Knegarpub” är något som startade i Stockholm. Ett gäng träffas, tar några öl och pratar fackliga frågor och ackord. Det har visat sig vara ett bra sätt att dra människor. Jag ska försöka starta något liknande i Örebro-Värmland.

Magnus Östin

Dubbelkolla din avtalspension – för säkerhets skull

PENSION. Har du fått ett brev från Fora med ett pensionsbesked? Kolla att löneuppgifterna stämmer!

Pensionsbeskeden distribueras per post till alla som någon gång tjänat in pengar till Avtalspension SAF-LO, och började skickas ut i april.

Vad som ingår i pensionsbeskedet varierar. Där syns

bland annat värdeförändringen senaste året, om det finns ett efterlevandeskydd och vilken lön arbetsgivaren rapporterat till Fora. Den uppgiften är bra att dubbelkolla. Lönen avgör hur stor premie som betalas in till din Avtalspension SAF-LO.

Lönen och premien hittas på sidan ”Årsavstämning”. Om den inrapporterade lönen inte

stämmer ska du prata med din arbetsgivare. Har ingen premie alls inbetalats eller företaget du varit anställd hos gått i konkurs finns ändå en räddning. Du kan då få pengar inbetalda till din tjänstepension från Foras garantifond, såvida företaget har kollektivavtal. Kontakta Fora om du inte fått några pengar inbetalda. Magnus Östin

Ny PVC-fri matta verkar orsaka fysiska problem

Mattläggaren Per Andersson på Golvtjänst i Hallsberg är inte ensam om att uppleva besvär av en ny PVC-fri plastmatta.

– Jag blir irriterad i luftvägarna och det sticker i ögonen.

Per Andersson är även skyddsombud på sin arbetsplats. När han upptäckte att en ny PVC-fri matta från tillverkaren Tarkett orsakade honom besvär tog han kontakt med Byggnads.

– Det ligger väl i tiden att undvika PVC, och det är väl bra, men när man installerar mattan, särskilt när man svetsar, blir det problem.

Tidningen träffar honom på Haga vårdcentral i Örebro där han dagen före blivit klar med ett stort jobb där Tarketts iQ one-golv lagts i delar av lokalerna. Han skär bort en redan gjord svetsskarv och drar dit en ny för att vi ska känna lukten som uppstår.

– Det bildas rökgaser och de ger irritation i luftvägarna och sticker i ögonen. Vissa upplever huvudvärk också. En kollega höll på att hosta lungorna ur sig en gång. Han hostade så länge att snickarna intill blev oroliga.

Det är inte bara Per Andersson och mattläggare på samma firma som känt att något inte är som det ska. Han har pratat med kollegor över hela landet som märkt av samma besvär.

– Vi pratade om det på riks-

Per Andersson och många andra mattläggare i Sverige upplever besvär när de arbetar med en ny sorts plastmatta. Han hoppas att mattan av märket Tarkett försvinner från marknaden.

konferensen för golvläggare.

Tillverkaren har gjort prover på mattan och säger att den inte är farlig att arbeta med. Instruktionen är dock att svetsningen av mattan ska ske med svetsen satt på en lägre temperatur än vanligt och arbetet ska ske i en långsammare takt.

– Om man gör enligt anvisningarna får man bara svetsa en meter per minut med viss värme.

Det i sig känns onaturligt för yrkespersoner som är vana att momentet går snabbt. Dessutom påverkas ackordet.

– De flesta av oss tycker inte heller att det fungerar, vi får inte tråden att fastna, säger Per Andersson.

Mattan är populär i offentliga miljöer och läggs ofta i korridorer och allmänna utrymmen, även i våtrum.

Per Andersson tar varnings-

signalerna om att gaserna påverkar folks mående på allvar. – Man blir lite rädd.

Per Andersson har därför kontaktat Niklas Nordlund på Byggnads Örebro-Värmland, som är regionalt skyddsombud.

Mattan är tillåten att användas i Sverige, trots gasen som kan bildas vid svetsning.

– Det handlar om isocyanater, en gas som bildas när plaster hettas upp, säger Niklas Nordlund.

Han möter upp på Haga vårdcentral och konstaterar att han ser Tarketts inställning som orimlig. Företaget hänvisar till att skyddsutrustning ska användas. Men att mattläggare ska använda kompressordriven andningsmask som tar in friskluft utifrån och suger upp och blåser ut den luft som bildas vid svetsningen är verklig-

hetsfrämmande, anser han.

– Då krävs två personer för att svetsa en skarv och inga andra yrkesgrupper får vara där samtidigt. Det blir närmast som vid en asbestsaneering. Det funkade så klart inte. Det är sånt här som gör att oseriösa företag kan komma in och lägga skambud och sedan arbeta utan skydd, säger han.

Vad gör Byggnads i det här läget?

– Det enda vi kan kräva är säkerhetsaspekten, och då är det arbetsgivaren som ska se till att det finns skyddsutrustning, säger Niklas Nordlund.

Men den lösningen är inte idealisk. Därför försöker Byggnads få bort mattan från marknaden.

– Vi påvisar att det finns problem, sedan är det upp till mattläggarförnämningarna att bevisa för beställaren att det här inte är en bra matta.

Per Andersson och Niklas Nordlund förstår att det finns ett säljargument i ordet "PVC-fri" men undrar samtidigt vad framtiden kommer att säga om de mjukgörare som tillförts i stället.

– Vi måste få upp ögonen på beställarna, exempelvis regionen, så att de väljer en annan matta, säger Per Andersson och tillägger att hans chef Michael Bruse tycker likadant (se artikel intill).

Text: Magnus Östlin

Foto: Peter Krüger

Det är när den PVC-fria mattan svetsas som problemen med rökgaser uppstår. Den lägre hastighet och sänkta svetsstemperatur som Tarkett rekommenderar fungerar inte praktiskt, enligt Per Andersson.

Chefen: Stoppa mattan

– När en produkt kommer ut för tidigt har den barnsjukdomar. Jag tycker att Tarkett ska stoppa tillverkningen, säger Michael Bruse, som driver Golv-tjänst i Hallsberg.

– I alla fall tills mattan är färdigutvecklad, tillägger han.

Michael Bruse säger att han som arbetsgivare står på samma sida som mattläggarna och facket i den här frågan.

Han tar sitt ansvar tycker han genom att försöka påverka beställarna.

– Till 95 procent är det stat och region och kommuner som köper den här mattan. De använder byggarubedömningen när de väljer den här mattan säger de. Men det finns

andra mattor som får högre betyg påpekar jag utan att det alltid hjälper.

Han lägger en del av skulden på arkitekter som väljer mattan.

Hädanefter tänker Michael Bruse bli tuffare.

– Om det kommer ett iQ one-projekt tänker jag opponera mig.

Magnus Östin

Svetsandet avger gaser som ger irritation.

Tarkett: Mattan är säker

Tarkett hävdar att det är säkert att jobba med mattan och hänvisar till egna tester. Testerna förutsätter att mattan svetsas på lägre temperaturer. Om svetsmunstycket blir riktigt hett ökar mängden gas, medger mattillverkaren.

I samband med att tidningen Byggnadsarbetaren i våras skrev om mattan iQ one svarade Tarkett på kritiken. Mattillverkaren har inte ändrat ståndpunkt, när Byggnads Örebro-Värmland tar kontakt i oktober.

Mattan är en ny produkt med mer polyuretan än vanliga plastgolv. Tarkett hänvisar till tester som RISE (tidigare Sta-

tens provningsinstitut) gjort av svetsröken.

Testerna visade att mattan avger mer isocyanatsyra än traditionella plastmattor, men långt under arbetshygieniska gränsvärden, enligt Tarkett.

Problemet är om temperaturen stiger över 200 grader – då sker en kraftig ökning, medger Tarkett utan att ange hur mycket mer rökgaser som bildas.

Men det ska inte behövas, menar man.

Tarkett hävdar att det går att arbeta med mattan på lägre ofarlig temperatur. Att många mattläggare hävdar motsatsen har inte fått tillverkaren att ändra ståndpunkt.

Magnus Östin

Högt över stan jobbar plåtslagaren Bernt Rudin. Arbetet på taket på en gammal Örebrofastighet är inget jobb för höjdrädda även om byggnadsställningen är välbyggd.

Bernt biter ihop – eller

Vissa dagar är det skönare att vara plåtslagare. I dag är en sådan dag, konstaterar Bernt Rudin.

Det är milt i luften: en höstdag då det varken blåser eller regnar. Vi befinner oss högt över alla andra, på taket på ett bostadshus som bjuder plåtslagare på stimulerande utmaningar och en vidunderlig utsikt över Örebro.

Allt vore perfekt om det inte vore för den där mustiga asiatiska matdoften som stiger upp från gatan.

– Jag vet, så där är det alltid

före lunch. Man blir vrålhungrig, skrattar Bernt Rudin.

Det gula putsade fyravåningshuset på Drottninggatan 40 är byggt 1910 och sticker upp högt över andra fastigheter. Nedanför, på motsatta sida av gatan, ligger gallerian Krämaren med sin brutala betong som en arkitektonisk kontrast. Kantig, praktisk och modern.

Här uppe bland takåsarna är det kupoler, torn och fönsterkupor. Dessutom konkava gavelpartier.

Rena rama snickarglädjen – fast för plåtisar.

Efter drygt hundra år började det gamla taket ge sig. Lappa, laga och täta var inte längre vettigt, så nu läggs ett nytt tak.

– Vi började i april, fyra från vår firma och två som hyrts in från Centrumplåt, och nu är det sista svängen. Det är ett väldigt speciellt jobb och inte många raka skivor, säger Bernt Rudin som varit plåtslagare sedan sena tonåren.

I stället är det runda partier, många och krångliga veck. Tidsödande men också roligt.

– Det är en riktig utmaning och mycket hjärngympa.

– Det var spännande med de

runda partierna där man fick ta till sträckning och krympning av plåten.

Taket på ett av tornen tog tre veckor att sätta ny plåt på för två personer. Bernt arbetar här ihop med kollegan Andreas Hautajarvi.

När vi från byggnadsställningen inspekterar tornet och den gråmalade nya stålplåten på nära håll förstår vi varför det tar tid. Plåtbitarna är många och alla har falsats ihop så att takformen följs och – förstås – taket ska hålla tätt.

I vanliga fall kan plåtar för-

Drottninggatan 40 i Örebro från 1910 får ett välbehövligt takbyte.

Efter kupoler och torn är det i dag dags för enklare arbetsuppgifter.

Takplåtarna falsas ihop för att hålla tätt.

Långa raka plåtar.

FAKTA

Bernt Rudin

Ålder: 33 år.
Familj: Hustrun Madeleine, barnen Alvin och Noel.
Bor: Åbytorp, Kumla.
Yrke: Plåtslagare.
Fritidsintressen: Ishockey.
"Jag spelar gubbhockey och tränar grabbens lag".

njuter av vackert väder

tillverkas i verkstaden för att sedan snabbare kunna monteras på plats.

När det knappt finns några raka partier måste varje bit mätas, klippas till och monteras innan det går att ta sig an nästa.

– Inte en bit är den andra lik, konstaterar Bernt Rudin.

Bernt Rudin arbetar för den stora Örebrofirman Lillans Bleck & Plåt. Det har han gjort sedan han som 17-åring påbörjade lärlingsutbildning- en till plåtslagare.

Han hade tidigare sommar-

jobbat som takmålare i firman – de utförde målerijobb också på den tiden – och blivit nyfiken på plåtslagaryrket.

– Jag tyckte att det var spännande att se resultatet: att en slät plåt förvandlas till en färdig produkt.

Han gillar sitt jobb, särskilt dagar som denna, och räknar med att bli kvar i yrket tills pension.

Inte heller kyla och regn är några större bekymmer, ”man får bara bita ihop”, och han brukar för övrigt skipa de tjocka vantarna även vinter-

tid. Tunna arbetshandskar är smidigare.

Fryser du inte om fingrarna?

– Jobbar man hela tiden går det bra.

Som plåtslagare är han ofta högt uppe på tak eller byggställningar. Säkerheten är han noga med.

– Jag kollar alltid att allt sitter fast, säger han, väl medveten om alla felmonterade byggnadsställningar som upptäckts i landet på senare år.

– Det har varit bra ställningsbyggare där jag varit. Man ska ha respekt för höjder,

det är ett ögonblicks verk.

Han har lyckligtvis klarat sig från allvarliga skador. I våras var han borta en vecka för ryggskott och en gång bröt han en fingerled.

Drottninggatan 40 i Örebro i all ära, men det roligaste uppdraget hittills var när han var med och bytte tak på tornet och delar av skeppet på kyrkan i Mora.

– Jag fick chansen att jobba med koppar. Det är så mjukt att man måste vara lätt på handen.

Text: Magnus Östin

Foto: Peter Krüger

Syns vi inte, hörs vi inte – finns vi inte

Det politiska läget börjar uppriktigt sagt likna skit och vi som facklig organisation har ett jättejobb att göra för att säkra våra medlemmar från en total katastrof.

Enda trösten är att ett annat politiskt läge med sverigedemokrater och moderater och de blåaste av alla – KD – hde varit ännu värre. För de av er som tycker att KD har i alla fall inte ställt upp på värnskattnen, vill jag säga att när de var med i alliansen skulle den bort. Alltså en fint som vi inte ska gå på.

Vad göra när det nu är dags att påbörja löne- och avtalsförhandlingar, där arbetsgivaren troligen är stöddigare än vanligt? Jo, enligt min mening är det världens läge att försöka få till bättre avsättningar till pensionen så yrkesverksamma i dag slipper oroas för den framtida pensioneringen. Det gäller också att få kommunerna att bygga bostäder så att vi slipper de långa köerna för att få ett eget boende. I dag får ju barn barnen skriva kontrakt med farmor och farfar för att överta deras boende på hem-

met när de har avslutat sin livsgärning. Det finns naturligtvis mycket mer som ska med i de förhandlingar som snart ska börja. Jag vill också säga att ett fortsatt bra arbete mot färre olyckor, inte minst dödsolyckor, på arbetsplatserna har hög prioritet.

Vad göra med det politiska läget? Man kanske måste acceptera och jobba utifrån det kända läget och försöka utbilda oss medlemmar för att slåss utifrån dagens läge, och samtidigt jobba för att genom våra aktiva medlemmar

återkomma i nästa val för att få upprättelse för det som händer i nu. Vi byggnadsarbetare kan aldrig acceptera den politik som förs i dag, så se nu till att vi får kompisar som deltar där det beslutas om olika byggnationer i samhället! För kom ihåg: syns vi inte och hörs vi inte då finns vi inte. Så kamrater, förbered er på fajt och stå upp för våra krav så tror jag på en lysande framtid!

Byggare Bob

Örebro-Värmlands utbildningar 2020

Passa på och anmäl dig till en utbildning i Byggnads Örebro-Värmlands regi. Det finns mycket att välja på, både för medlemmar och förtroendevalda. Du förlorar ingenting på att gå en kurs. Investera lite tid i dig själv!

Lagbasutbildningar

För dig som är lagbas finns det lagbasutbildning i två delar och innan den påbörjas skall du genomföra Påfarten. Den första delen; uppdelad i steg 1 och 2, läser du på regional eller lokal nivå. Den andra delen ligger på en central nivå. Är du dessutom utsedd förtroendevald FFV eller FFM skall du då även genomgå grundutbildningen.

Som lagbas är du en av Byggnads förlängda armar på arbetsplatsen därför är det viktigt att du deltar på Byggnads träffar och utbildningar.

Steg 1: 6–8 oktober. Folkhögskolan, Karlskoga.

Steg 2: 4–5 november. Folkhögskolan, Karlskoga.

Påfarten – en facklig introduktionsdag

Varför är du medlem i facket?

Eller varför är du inte medlem?

Bland annat det pratar vi om under en dag som innehåller information

om vad facket gör och varför det är viktigt att vara medlem.

Kursen riktar sig alltså både till dig som är medlem i Byggnads och till dig som ännu inte bestämt dig för att bli medlem. Ersättning för förlorad arbetsförtjänst lämnas i form av ett stipendium.

23 januari, Örebro

5 mars, Karlstad

13 februari, Lindesberg

12 mars, Arvika

27 maj, Örebro

24 september, Karlstad

8 oktober, Karlskoga

19 november, Hagfors

5 november, Örebro

17 december, Karlstad

Påfarten för ungdomar

7 april, Örebro

15 april, Karlstad

Grundutbildning för förtroendevalda (FFV)

10–13 mars, Karlstad.

10–13 november, Örebro.

Medbestämmande (MB) steg 1–3

1. 28–31 jan, internat Sunne.

2. 24–27 mars, externat

Örebro (övernattning om det behövs)

3. 3–5 juni, externat Örebro

(övernattning om det behövs)

1. 25–28 aug, internat Sunne

2. 6–9 okt, externat Karlstad

(övernattning om det behövs)

3. 2–4 dec, externat Karlstad

(övernattning om det behövs)

Skyddsombud (SO)

År 1:

Steg 1. 15 jan, Örebro

Steg 2. 22 jan, Örebro

Steg 1. 6 maj, Karlstad

Steg 2. 13 maj, Karlstad

Steg 1. 19 augusti, Örebro

Steg 2. 26 augusti, Örebro

Steg 1. 4 november, Karlstad

Steg 2. 18 nov, Karlstad

År 2:

Steg 3+4. 3–4 mars, Örebro

Steg 3+4. 9–10 juni, Karlstad

Steg 3+4. 8–9 sept, Örebro

Steg 3+4. 8–9 dec, Karlstad

Om intresse finns för någon

av utbildningarna, hör av dig med en anmälan eller frågor!

Anmäl dig per mejl till:

maria.ribbenmalm@byggnads.se

telefon 010-601 12 10, eller

Tomas Pettersson

studieansvarig ombudsman

010-601 12 16

076-843 04 30

tomas.pettersson@byggnads.se

I detta nummer av tidningen ger vi utrymme åt riksdagsledamoten **Björn Petersson** att tycka till.

Demokratin finns överallt – varje dag

Inte sällan hör vi i den offentliga debatten att politiker borde än det ena än det andra men är det verkligen så vår demokrati fungerar, är vi medborgare bara beställare för ”de där politikerna” att leverera till? Nej, jag vill hävda att vår demokrati är långt större än så.

Vi byggnadsarbetare har en lång tradition av att vara samhällsbyggare, engagerade och ansvarstagande medborgare. Historiskt har vi organiserat oss, bildat oss och dragit vårt strå till stacken. Vi har kallat till oss beslutsfattare, anordnat studiecirkel, tänkt ut och varit med och verkställt förändringar.

När arbetarrörelsen nekades hålla möten i andras lokaler var det på många orter byggnadsarbetare som

ordnade med Folkets hus.

För att arbetare skulle ha möjlighet att äga sitt eget boende var vi med och skapade bostadsrätten, startade Riksbyggen. Vi hade byggnadsgillet (BPA) att förmå konkurrera med byggjättarna när ingen annan kunde.

Att backa från ansvar är inte något man förknippar med oss byggare, tvärtom så har vi rykte om oss att vara tuffa och att alltid leverera.

Vår demokrati är inte något som händer vart fjärde år när vi går till valurnan, nej demokratin finns i alla delar av vårt samhälle varje dag.

Vi har i allt från ungarne fotbollsförening till bygg- och miljönämnden i kommunen, saker som ska skötas varje dag. Sanslösa mängder av beslut som ska fattas i allt från

stort till smått. Vår möjlighet att vara med och påverka i dessa beslut förpliktigar.

Att vi i våra tider blir allt färre byggnadsarbetare i samhällets beslutande organ märks av kamrater. I kommunen, i Folkets hus, i Hyresgästföreningen eller för den delen i Riksdagen.

Idag har vi tre socialdemokratiska byggnadsarbetare i riksdagen, inte dåligt med tanke på hur få byggnadsarbetare som engagerar sig politiskt och hur få mandat vårt arbetarparti fått av folket. Men samtidigt inget att vara stolt över när vi tittar tillbaka på hur våra föregångare tog plats.

Det är viktigt att rösta ja, men det är bara en bråkdel av vad som är demokratin i

vårt samhälle. Vi har alla att engagera oss i något, att ta vårt ansvar och vara med att formulera problembeskrivningen, att tänka ut lösningen och att kavla upp ärmarna i att verkställa dem.

Jag är byggnadsarbetare ifrån Sveriges sydöstra hörn, jag har kavlat upp ärmarna och tjänstgör nu som riksdagsledamot att representera och kämpa för mina kamrater, er.

Låt oss tillsammans göra det vi är bra på, låt oss tillsammans ta tag i de utmaningar vi ser, ta ansvar för och leverera lösningar i både stort och smått.

Björn Petersson
riksdagsledamot (S)

BYGGNADS
Byggnads Nu!
010-601 10 00
byggnadsnu@byggnads.se
Arbetsmiljö, kollektivavtal, lön eller andra fackliga frågor? Kontakta oss!
Alla vardagar 07.00–17.00

Ge dig in i Facebook-debatten!

Du följer väl Byggnads i sociala medier? Byggnads är aktivt på Facebook, Instagram och Twitter och varje dag läggs det upp nya inlägg med artiklar som rör dig som medlem. Gilla oss så kan du följa debatten du också!

Prestationslöner, kvartal 3

Örebro län		Värmlands län	
TBM	216,29	TBM	212,79
VVS	252,26	VVS	–
Platt	264,65	Platt	249,72
Golv	241,68	Golv	255,02
Industrirör	221,62	Industrirör	–
Ställning	220,49	Ställning	–
Plåt	–	Plåt	–
Undertak	239,23	Undertak	221,50

Vi vill träffa er! Vill ni träffa oss?

ARBETSPLOTSBESÖK. Vill du ha besök av Byggnads på din arbetsplats? Mejla då oss dina

kontaktuppgifter och eventuella frågeställningar till: orebro-varmland@byggnads.se

På arbetet är han snickare och skyddsombud, på fritiden hänger han helst i replokalen. Adrian Rehnberg återupptäckte ett fritidsintresse från ungdomen. Nästa spelning med bandet Crash the holiday är för Byggnads Örebro-Värmland.

Adrian spelar covers för bygggubbarna

Klockan är fyra på eftermiddagen och det är fredag. Adrian Rehnberg och bandkollegorna har skyndat sig till lokalen där de repeterar. I vanliga fall brukar de träffas senare, men för att underlätta för Byggnads Örebro-Värmlands reporter och fotograf är de tidiga.

– Välkomna, säger Adrian Rehnberg och öppnar dörren in till ABF:s vitblå låga träbyggnad. Den har sett sina bästa dagar och det är kallt i hallen.

– Vi har ändå den finaste replokalen, säger sångerskan Ronya Hakonsson.

I hörnummet är det vitmålad väggar och rent och snyggt. Det doftar till och med okej för en replokal. Ett extraelement tuffar på i ena hörnet. Adrian gnuggar händerna. Spela gitarr med frusna fingrar är inte idealiskt.

Max Karlsson Oksanen bakom trummorna börjar spela en välbekant rytm. Adrian slår an

de inledande distade ackorden på sin grönbå Deangitarr och Adam Oksanens följer med basen. Låten är välbekant för många.

Hårdrocksbandet Judas Priests snart 40-åriga jättehit Living after midnight är som gjord att stampa takten till.

Det har gått ett år sedan Adrian tillsammans med trummissen Max och basisten Adam startade ett band. Då hade hobbyn från ungdomen legat vilande en lång tid.

– Jag hittade tillbaka, jag hade tappat intresset. Senast jag spelade var i högstadiet och då rock och metal, berättar Adrian.

Adrian spelar gärna gitarr, men sjunger inte.

– Nej, nej, nej, säger han med ett skratt.

Så in kom senare en efterlängstad sångerska, Ronya, och nu letar de efter en kompgitarrist.

– Det blir lite tomt med en gitarr, säger Adrian Rehnberg. Musiken är rock.

– I grunden är det bluesrock, men nu har vi gått åt poppigare rock, säger Adrian.

De har också börjat skriva egna låtar.

– Det är roligt, det var något vi började med när Ronya kom med.

Don't let me drown och Light a candle heter två egenskrivna låtar som de repar när tidningen är på plats (melodin från den förstnämnda fastnar för övrigt i huvudet på undertecknad).

Adrian Rehnberg blev tillfrågad om bandet vill spela på Byggnads Örebro-Värmlands årsmöte i Kristinehamn den 26 mars. De tackade ja.

– Det ska bli kul, jag har inte spelat för publik sedan 2011, då var det lunchkonserter och en skolavslutning.

Vad ska ni spela?

– Det blir en överraskning.

Adrian Rehnberg tappade musikintresset

Det blir covers anpassade för bygggubbar, säger Adrian Rehnberg med ett brett leende.

Text: Magnus Östin

Foto: Peter Krüger

FAKTA

Adrian Rehnberg

Ålder: 24 år.

Familj: Nykär.

Bor: Lägenhet i Kumla.

Yrke: Snickare. Jobbar sedan ett år på ett stort Rot-jobb i Karlskoga.

Fritidsintressen: Musik och öl.

men hittade det igen. Nu kopplar han av från jobbet som snickare tillsammans med kompisarna i bandet Crash the holiday.

Adrian spelar på en klarblå elgitarr av märket Dean. Bandet består av Ronya Hakonsson på sång, Adrian Rehnberg, gitarr, Max Karlsson Oksanen på trummor och Adam Oksanen, bas.

Mattias: Gå med i facket redan från första dagen

Ställningsbyggaren Mattias Kåberg från Degerfors ångrar att han inte gick med i Byggnads från början när han hamnade i konflikt med sin arbetsgivare.

– Jag uppmanar verkligen alla att gå med i Byggnads redan från första dagen. Det finns så bra hjälp att hämta.

Mattias Kåberg.

Varför han själv inte gjorde det har han inget bra svar på.

– Det blev helt enkelt inte av.
– Någonstans tänkte jag väl att om företaget har kollektivavtal måste de väl följa vissa riktlinjer, och att det skulle

räcka. Nu vet jag att det inte är så.

I fjol började han arbeta åt en ställningsbyggfirma i Falun, Rickard och Martina Bygg AB.

Problemen startade direkt. Företaget vägrade betala traktamenten med hänvisning till att det fanns en lägenhet i Falun som anställda kunde låna.

– Jag påtalade det och i februari fick jag ut trakt.

Men decembers och januariers 48 uteblivna traktamenten såg han inte röken av.

När Mattias Kåberg hjälpte takläggare i firman sänktes lönen med en tia i timmen.

– Det blev droppen.

Han gick med i Byggnads och bad om hjälp.

Ställningsbyggaren Mattias Kåberg blev anställd i ett byggföretag från Falun som facket har haft att göra med förr.

Han hade anställt en annan utbildad person att ta mitt jobb.

Då blev han satt av sin chef att sortera material i ett kallförråd.

– Straffkommendering. Han hade anställt en annan utbildad person att ta mitt jobb.

Byggnads Gävle-Dala har förhandlat fram en lösning

med arbetsgivaren. Mattias Kåberg vill inte gå tillbaka, och är inte heller välkommen. Arbetsgivaren påstår att han misskött sitt arbete, men det är inget han känner igen sig i eller har hört något om innan.

Mattias Kåberg har även anlitat en advokat för att få ut 36 054 kronor som han tjänade innan han gick med i facket, och som företaget hållit inne. Det tänker inte Byggnads hjälpa till med, facket erbjuder hjälp från den dag en person blir medlem.

Magnus Östin

Byggföretaget medger bara ett fel

Rickard Nilsson, chef på Rickard och Martina Bygg AB, ger en annan bild och medger bara ett fel. Byggnads säger att det är en arbetsgivare de haft att göra med flera gånger.

Twisten handlar enligt Rickard Nilsson om själva uppsägningen.

– Jag sa upp honom när han

inte dykt upp på jobbet på två veckor utan att höra av sig.

Detta var efter att Mattias Kåberg placerats i förrådet.

– Det var inte en straffkommendering, vi flyttar förrådet, vidhåller Rickard Nilsson.

Han hävdar att Mattias Kåberg misskött sig en längre tid. Det tillbakavisar Mattias.

Rickard Nilsson bekräftar att en utbildad anställdes för

att ta Mattias Kåbergs plats.

– Jag var tvungen att hitta en snabb lösning.

Nu har den personen genomgått en utbildning, säger han.

Rickard Nilsson medger ett fel: att han betalade ut olika lön för olika arbetsuppgifter.

– Jag hade ingen aning om att det var fel och har bett om

ursäkt och kompenserat. Det handlade om ett fåtal timmar.

Byggnads Gävle-Dala har nått en överenskommelse med arbetsgivaren, som man haft att göra med förr. Men Mattias Kåberg har inte fått slutlönen.

– Så det kommer gå vidare med ett lönekrav, säger Mattias Kåberg.

Magnus Östin

Engagemanget är självklart

Det började hemma vid köksbordet där det ofta pratades politik. Så valet var ganska självklart för Thomas Andersson från Kristinehamn. Han blev byggnadssnickare och ganska snart även fackligt och politiskt engagerad.

– I dag skulle morfar och farfar vända sig i sina gravar om de visste vilken kamp vi måste driva för prestationslönerna, som var självklara på deras tid, säger Thomas Andersson, avtalsansvarig i Byggnads Örebro-Värmland.

Thomas Andersson är född och uppvuxen i Kristinehamn. Det är också där han nu har satt ner sina bopålar även om han under några år i inledningen av sin yrkeskarriär arbetade som snickare i Norge.

De manliga familjemedlemmarnas yrkesval har också präglat hans eget.

– Farfar, pappa och mina farbröder var byggnadsarbetare. Det är klart att det diskuterades mycket. Rättvisefrågorna och den fackliga kampen var centrala.

Det var också självklart att det var Socialdemokraterna som Thomas engagerade sig i.

– Det är ju det parti som genom åren har lagstiftat om rättvisa, arbetsmiljö och arbetsrättsfrågor. Det finns inget annat parti som ställt upp så mycket för facket. Det har varit ett naturligt samarbete genom åren.

Thomas ler när han minns hur hans farfar nästan tog ett personligt ansvar för alla beslut som partiet fattade.

För före byggnadssnickaren Thomas Andersson är kampen för prestationslöner bland de viktigaste.

– När jag hälsade på honom på äldreboendet de sista åren han levde pratade vi alltid om den politiska händelseutvecklingen. Han var oerhört intresserad. Detsamma gällde min morfar som genom alla sina yrkesverksamma år var fackligt och politiskt aktiv.

– Det är inte så konstigt att jag har präglats av min uppväxt, säger Thomas och skrattar.

Han minns också att det var Lars Mejern Larsson, riksdagsledamot (S) och en av Byggnads Örebro-Värmlands främsta företrädare, som skrev in honom i Byggnads när han gick på byggprogrammet. Den första fackliga utbildningen gick han i 20-årsåldern. På den vägen är det.

Att Thomas är mycket engagerad märks tydligt. Han är ständigt på väg till olika möten och förhandlingar men tar sig också tid att diskutera med medlemmar och kollegor. Det finns ett djupt, genuint intresse för det fackliga och politiska skeendet.

Det första fackliga uppdraget

blev som facklig förtroendevald när han flyttade hem från Norge. Sedan har uppdragen avlöst varandra.

Han minns när kollegan Odd Maalsnes som ingick i valberedningen för uppdrag inom dåvarande Byggnads i Värmland, bad honom att säga ja till uppdrag i avdelningsstyrelsen. ”Säger du nej, slår jag ihjäl dig.”

– Det var naturligtvis på skämt men så kan man ju också arbeta i en valberedning, säger han och skrattar.

Tidigare var Thomas ersättare i förbundsstyrelsen för Byggnads.

– Då var jag den ende på lång tid som deltog på möten med förbundsstyrelsen och fortfarande jobbade ute i produktionen.

För Thomas är kampen för prestationslönerna en av de viktigaste frågorna för Byggnads.

– Vi har en jättelång resa framför oss när det gäller paragraf 3 som reglerar detta. Medlemmarna ser inte varför

mätningen är så viktig när det gäller lönebildning och inflytande. Men så är det. Det är en jätteutmaning och vi är på väg att backa 20–25 år när det gäller inflytande. Många av våra medlemmar lockas av tidlön men inser inte hur de på sikt backar både vad gäller lön, inflytande och arbetsmiljö.

En annan fråga som engagerar Thomas är medlemsvärvning.

– Tyvärr minskar medlemsantalet nu efter några år med uppgång. Speciellt i de mindre företagen och det är en jätteutmaning för oss.

Viktig är också frågan om huvudentreprenörsansvaret och de många utstationerade byggnadsarbetarna som oftast har dåliga löner och urusla lönevillkor.

– Vi har bra verktyg för att komma åt problemen, men det krävs att arbetsgivarna är med på tåget och det är de inte.

Något som vår avtalsansvarige gläds åt är satsningen på arbetsmiljöfrågor.

– Vi har ökat antalet regionala skyddsombud rejält de senaste åren och det är jättebra.

Lilian Haraldsson

FAKTA

Thomas Andersson

Ålder: 42 år.

Familj: Sambo och tre barn.

Bor: I Kristinehamn.

Yrke: Ombudsman, tidigare byggnadssnickare.

Uppdrag: Avtalsansvarig, kretsordförande, regionpolitiker.

Fritidsintressen: Familjen, friidrott och fotboll.

Drömmer om: Att få tid att lära mig allt om flugfiske.

Försäkringskassan sa nej – då kom oväntad hjälp

Bengt Nilsson fick KOL och tvingades sluta arbeta. När Försäkringskassan nekade honom ersättning fick han hjälp genom sitt medlemskap i facket – och räddningen visade sig bli något oväntad.

Bengt Nilsson, 62 år, i Molkom har ett helt yrkesliv bakom sig fyllt med badrumsrivningar och andra dammiga arbetsuppgifter. De utfördes i en tid när kunskaperna om faran med stendamm var mindre kända.

Som om inte stendammet var nog hanterade han asbest med jämna mellanrum – på ett sätt som i dag får honom att både sucka och skratta till upp-givet.

– Det var mycket Rotjobb, asbest och skit. När jag började stod vi och sågade med rondell i ventilationstrummor av eternit som innehöll asbest. Och det var betongslipning och rivningar med mycket stendamm. En kunde vara alldeles grå på slutet av dagen, berättade han.

För ett antal år sedan började han på allvar märka av att han inte orkade lika mycket. Andningen blev ansträngd. Han fick svårt att få luft.

Det visade sig att han hade fått KOL, Kroniskt obstruktiv lungsjukdom.

– Det kom successivt, och 2013–2014 började jag få medicin. Då blev det bra och

jag körde på igen. Ingen berättade för mig vad KOL innebar. Men sedan blev det värre och värre och jag fick ta nya mediciner.

Med bara 50 procents syreupptagningsförmåga klarade han inte av att arbeta i yrket längre.

För tre år sedan blev han sjukskrivnen och det slumpade sig så att firman han arbetade för samtidigt lades ner och han blev uppsagd.

I kontakten med Försäkringskassan svarade han ja på frågan om han rökt tidigare i livet. Det fick följer. Han fick avslag på sin ansökan om livränta, fick sjukpenningen indragen och blev hänvisad att söka ersättning från a-kassan.

– Jag var ärlig och berättade, och då kan de skylla på det, att det var därför jag fått KOL och inte genom mitt arbete.

Han var helt utan ersättning i tre månader.

Bengt Nilsson hade då vänt sig till sitt fackförbund Byggnads för att få hjälp. Där bedömde Katarina Sandgren, som har stor vana av att bistå medlemmar i liknande situationer, det som lönlöst att överklaga.

Bengt Nilsson berättar att de då tillsammans bestämde sig för att hitta andra vägar.

Katarina Sandgren såg direkt att de kunde söka livränta för andra besvär som Bengt Nils-

Bengt Nilsson fick genom sitt medlemskap i Byggnads hjälp med att få ersättning för sina yrkesskador.

på att besvären med frusna fingrar härrörde från alla år med bilmaskinen, tigersågen och andra vibrerande maskiner.

De gjorde ett enklare vatten-test i Byggnads Örebro-Värmlands personalkök för att se om fingrarna blev vita. Det blev de.

En undersökning och utredning på Arbets- och miljömedicinska kliniken på Universitetssjukhuset i Örebro, dit Katarina Sandgren sänt honom, bekräftade att det stämde.

Det var som att vinna ett lotteri. Det var en jobbig tid att inte veta, jag var nästan utförsäkrad, gick på a-kassa och hade bara några månader kvar att stämpla.

I september godkände Försäkringskassan vibrationsskadorna som arbetsskada och beviljade honom livränta tills hans blir 65 år. Han fick dessutom ut en summa retroaktivt för tiden då han nekades sjukpenning och även då han fick ersättning från a-kassan.

Det var knappt Bengt Nilsson vågade tro att det hade löst sig.

– Det var som att vinna ett lotteri. Det var en jobbig tid att inte veta, jag var nästan utförsäkrad, gick på a-kassa och hade bara några månader kvar att stämpla.

– Jag var tvungen att titta på kontot flera gånger när den första utbetalningen gjordes för att verkligen förstå att det var sant. Katarina har varit jättebra.

son hade: i nacke, axlar, rygg och höft, och för vibrations-skador.

Bengt hade själv inte tänkt

Magnus Östin

Vi måste börja prata om partiernas oroande förslag

En återgång till lex Laval, obligatorisk a-kassa, fler jobbskatteavdrag, nya lärlingsanställningar, uppriven AF-reform och begränsad konflikträtt. Oppositionen samt Centern och Liberalerna laddar för en het arbetsmarknadspolitisk höst. Syftet är att "skapa trygghet och tydlighet" kring utstationering av arbetstagare i olika EU-länder och deras minimivillkor. Men Centern vill i grunden ha en friare arbetsrättslig turordning baserat på kompetens i stället för anställningsår. Fler som i dag står utanför arbetsmarknaden ska också få jobb via lägre löner, hoppas partiet, och likaså vill man begränsa konflikträtten för anställda i småföretag. De borgliga partierna ser framför

sig att det kommer krävas fler liberaliseringar inom arbetsrätten än de som nu utreds. Alltifrån företrädesrätten, ökad flexibilitet för så kallade gig-jobb och förbättrad möjlighet att arbeta över landsgränserna med en trygg anställningsform.

Moderaterna vill att fler ska jobba mer för att svensk tillväxt ska öka och föreslår jobbskattesänkningar som är särskilt märkbara för alla som tjänar över 13 000 kronor per månad. Tillsammans med andra M- och KD-förslag ska det ge löntagare 400–500 kronor mer i månaden i fickan. För att bryta utanförskap och "bidragsberoende" vill M också stärka arbetslinjen i svensk politik mer

än i dag, genomföra en stor bidragsreform som sätter tak för bidrag och reformera a-kassan. Ersättningsnivåer ska minskas och arbetslösas ersättning trappas ned utifrån arbetslöshetens längd.

Allt detta som jag har beskrivit ovan innebär stora försämringar för oss medlemmar i Byggnads och våra partners när det gäller vår ekonomiska trygghet. Mycket av det jag beskriver är tagit från de borgerligas olika motioner och kan komma att bli verklighet. Det är ett samhälle som jag inte vill se växa fram, vi måste hjälpas åt att se till att vi blir ett ännu bättre samhälle än det vi har i dag. Vår välfärd skulle kunna förbättras oerhört mycket

mer om våra skattepengar gick dit de borde gå och inte till riskkapitalisternas fickor.

Borgarna härjar rätt friskt om att det saknas poliser, lärare och sjuksköterskor, allt som staten borde och ska ta hand om. Då krävs det definitivt inga fler jobbskatteavdrag, det är inte de sjuka och arbetslösa som ska stå för notan. Moderaterna vill spara 10 miljarder på vår sjukförsäkring, detta är helt sanslöst mina kamrater. Jag vet att det är långt kvar till nästa val men detta är något som vi behöver tala om, både hemma och på våra arbetsplatser.

Kenneth Svärd
ordförande Byggnads
Örebro-Värmland

BYGGNADS

Örebro-Värmland

Regionkontor:

Posthornsgatan 8, 656 32 Karlstad
Tel: 010-601 10 11
orebro-varmland@byggnads.se

Öppettider expeditionerna Karlstad:

Kontorets öppettider:
Måndag–fredag 7.30–16
Lunchstängt:
Måndag–fredag 12–12.45
Telefontider: 8–15

Örebro:

Riagatan 51, 702 26 Örebro
Tel: 010-601 10 11

Kontorets öppettider:
Måndag–fredag 7.30–16
Lunchstängt:
Måndag–fredag 12–12.45
Telefontider: 8–15

OMBUDSMÄN:

Kenneth Svärd
Ordförande, DMY, arbetsrätt, RSO
010-601 12 15 / 070-190 61 24
kenneth.svard@byggnads.se

Thomas Andersson
Avtalsansvarig, TBM, arbetsrätt, RSO
010-601 12 17 / 070-624 81 33
thomas.andersson@byggnads.se

Ann-Katrin Eneblom
Ekonomiansvarig, arbetsrätt, RSO
010-601 12 07 / 070-660 35 10
ann-katrin.eneblom@byggnads.se

Tomas Pettersson
Utbildningsansvarig, TIA, arbetsrätt, RSO
010-601 12 16 / 076-843 04 30
tomas.pettersson@byggnads.se

Jari Viitakangas
RSO, HEA, plåt-lärlingar, arbetsrätt
010-601 12 36 / 072-581 12 36
jari.viitakangas@byggnads.se

Odd Maalsnes

TBM, arbetsrätt, BYN-lärling, RSO
010-601 12 08 / 070-670 43 35
odd.maalsnes@byggnads.se

Mattias Andersson

RSO, DMY, arbetsrätt
010-601 12 54 / 076-105 03 90
mattias.andersson@byggnads.se

Patrik Hjelm

RSO, TIA, arbetsrätt, VVS-lärlingar
010-601 12 13 / 070-652 31 90
patrik.hjelm@byggnads.se

Tomas Olsson

RSO, TBM, arbetsrätt
010-601 12 19 / 070-240 23 32
tomas.olsson@byggnads.se

Niklas Nordlund

Arbetsmiljöansvarig, RSO, arbetsrätt
010-601 12 01 / 072-214 77 98
niklas.nordlund@byggnads.se

Jenny Svensson

MB-ansvarig, glas-avtalet, BYN-lärlingar, utländsk arbetskraft, arbetsrätt, RSO
010-601 12 12 / 073-994 01 89
jenny.svensson@byggnads.se

Erik Karlsson

HEA; TBM, arbetsrätt, RSO
010-601 12 03 / 072-220 54 46
erik.karlsson@byggnads.se

Patrik Nystrom

TBM, DMY, arbetsrätt, RSO
010-601 12 02 / 076-104 06 20
patrik.nystrom@byggnads.se

ADMINISTRATÖRER:

Carina Engberg

Medlemsredovisning, lärlingar VVS
010-601 12 18
carina.engberg@byggnads.se

Katarina Sandgren

Försäkringar, medlemsredovisning
010-601 12 11
katarina.sandgren@byggnads.se

Helena Dahlén

Medlemsredovisning, bokföring löner
010-601 12 50
helena.dahlen@byggnads.se

Förkortningar:

TIA: Teknikinstallationsavtalet, TBM: Trä, betong och murerarbeten, RSO: Regionalt skyddsombud, HEA: Huvudentreprenörskap, DMY: De mindre yrkesgrupperna, BYN: Bygginstrins yrkesnämnd, MB: Medbestämmande, VVS: Värme, ventilation, sanitet.

Medlemstidning för Byggnads Örebro-Värmland

Byggnads Örebro-Värmland**Postadress:** Posthornsgatan 8, 656 32 Karlstad**Telefon:** 010-601 10 11

Vad tycker du? Skriv ned det!

År 2020 löper avtalen ut och det är dags att börja skriva avtalsmotioner. Vilka förändringar vill ni se i de kommande avtalen? Vi vill ha förslag så fort som möjligt för att börja bearbeta förslagen. Ni kan lämna in era förslag på våra kontor eller skicka dem med mejl till kenneth.svard@byggnads.se Glöm inte bort att lämna era kontaktuppgifter så vi kan återkoppla vid eventuella frågor.

Thomas Andersson
avtalsansvarig ombudsman

Här när du din ordförande

Askersund

Tomas Olsson 070-240 23 32

Degerfors Vakant**Hagfors**

Tomas Pettersson 076-843 04 30

Hallsberg

Nicklas Jonsson 070-398 64 56

Hällefors

Fredrik Palmqvist 070-339 45 57

Karlskoga

Hans L Åkesson 070-296 17 23

Kumla/Fjugesta

Victor Johansson 073-834 26 00

Karlstad/Kil/Hammarö

Patrik Hjelm 070-652 31 90

Kristinehamn

Thomas Andersson 070-624 81 33

Lindesberg

Arne H Karikvist 070-649 65 34

Sunne

Anders Nilsson 070-574 25 18

Säffle

Bengt Mattsson 076-773 75 19

Örebro

Kjell Krantz 070-351 75 80

✓ Boka in årets viktigaste möte!

ÖREBRO-VÄRMLAND	Tid	Plats
Askersund	Torsdag 23 januari, kl 18	Årsmöte på Hotell Norra Vättern.
Frövi	Torsdag 21 november, kl 18.30 Fredag 31 januari, kl 18.30	Möte på Ervalla Gästgiveri. Årsmöte på Ervalla Gästgiveri.
Grums	Torsdag 5 december, kl 18.30 Torsdag 30 januari, kl 18.30	Julbord på Anderssons i Grums. Årsmöte på Grums pizzeria.
Hagfors	Torsdag 30 januari, kl 18	Årsmöte i Bruksmästaren. Anmälan till Tomas: 076-843 04 30.
Hallsberg	Torsdag 14 november, kl 18 Torsdag 16 januari, kl 18	Bågskytte, Tomta. Årsmöte på Hotell Stinsen.
Hällefors	Fredag 6 december, kl 18.30 Torsdag 30 januari kl 18.30	Julbord, Hällefors herrgård. Årsmöte på Hällefors herrgård.
Karlskoga	Fredag 31 januari, kl 19	Årsmöte på Värmlandsvägen 5.
Karlstad/Kil/Hammarö	Torsdag 30 januari, kl 18	Årsmöte på Byggfackens hus.
Kristinehamn	Tisdag 12 november, kl 17	Möte i SAP-lokalen.
Kumla/Fjugesta	Torsdag 23 januari, kl 18	Årsmöte i Folkets hus.
Lindesberg	Fredag 6 december, kl 18 Onsdag 22 januari, kl 19	Julbord, plats meddelas senare. Årsmöte på ABF.
Sunne	Fredag 15 november, kl 19 Torsdag 23 januari, kl 19	Bowling. Årsmöte i LO-lokalen.
Säffle	Fredag 6 december Torsdag 23 januari, kl 18.30	Medlemsmöte, Byggfackens hus. Julbord tillsammans med Grumskretsen, tid och plats meddelas senare. Årsmöte i Fackens hus.
Örebro	Tisdag 26 november, kl 18 Fredag 24 januari, kl 18	Julbord i Byggfackens hus, begränsat antal platser. Anmälan senast 15 november till 010-601 12 10. Årsmöte. Lokal ej bestämd. Anmälan senast 17 januari 2020.